

UNYAAN IGBAAM CAMONDI

Joonaasi Pɔɔdii

Ŋwiin ɲubɔ, diyimɔɔl yaa làá kɔ́-see, a kantí kudaanɲu ní. An puee nì bikpilib bí yii:
“Ŋgbeetiɲam di danti a-bɔɔn.”

“A ká tibaaa? Man yau Naabin?”

“In! Waaja, m dàá maafi-si an nín di pu m ká Igbaam ki cááyee.”

Dalba m péé finti ntaafaabɔmbɔm ki diiti m-kpacau kí búntí kusaau, ní ki téeti yii m cáá itiin takaldabiki, ní m yoon kí tin kaañ kusaau m yaa tún ditundi ki làá ɲùɲfèe.
Ŋyuntee ní m cutii kal ki dinti bumangusubu. Laakin m péé ki kpátèe m kàan yii:

“M-bɔɔnnyaan, m nín néesi-pu nee, a yaa bàà du a-neendi ki kútì man yal puee, an bàà làá mɔɔkìh m-dumpu yab!” Bikpilib nyɔɔbundee sò! M bàà gbéetì an pìl-mi ama ní m bíi danti. An dàkà yii, nì min kɔkɔ Igbaam kaa bíi kííkí-mee, maa batì dineendi din m cáá u-puee. Kitakaldabikee tii-mi ilandɔkɔ ní m kìn ki dɔ ki dàkafi, kaa bà. M-naalib sán busaa ki ɲaa ujaacil tí bàà ji ama an kaa bí-mi dijil. An duu ɲá-mi diwutijool ní tiwool sitiñ-mi. Ɔwiiñ kpootì, ti yíkì ki boon ní m kù ki dàkafi Igbaam pu. Di sá dibindi diba nì dijandi dee m nín cutì kí mɔnnì Igbaamee, ama ní Igbaam kaa foo-mi. Ti nín fatii baañ mmɔŋkee, an kaa ti ɲaañ-mi malaa m gítí kí ká Igbaam.

Ama kɔŋkɔŋnee, ti nín nyánní kusaau ki bànee, m fùl ní ki du m-satau ki léeh, ní ki foo nsan ki nín cá Igbaam dumpu, man nì m-bɔɔ Daaku. Igbaam nín wál-tee, ni u lán ní ki cutii cáañ dijil ki tii-ti. Ti nín fooyee ní ti lán, kaa nyí kun ti laayee, ní mmɔn ɲubɔ kɔ-ti fiŋ fiŋ. M nín ká Igbaam nyindee, ní an kó ki bàn m-pɔbil poon. U jáam-ti, ní ti kíi nì tilaal ɲma. Ní u bí yii: “M-bɔɔn, ti nì iwiin ili!” Dibɔbilin niin ní m-pɔbil sɔŋkì kii ditaanyɲkumbilee, kun puee dibindi diba nì dijandi dee waa pée yíin-mi yii m sá unil, kaa jáam-ti, kaa pú-ti dijil

ɲwiin dal. Ti kaà ki làá nin kùnee, ní u yíkì ki céèh-ti, ní u tùku m-bɔɔ yii, u nín cɔŋkì-tee, u ká yii ti là u-bɔti; an pu tí taa fãŋkì disaandi din u saah-tee. U kútì ki li yii u néeŋ man Naabin, ní múl mulee u dàkafi m-pu ní kaa gèèh. Ʋyunti gbantee, man sí kudandaŋu ki dàkafi yii an tin kalin bí mana dee.

Bi sòon ki dóòyee, ní m-bɔɔ foo nsan ní ki bíi danti-mi m-dambil, ní ma mun danti ú mun u-dambil. M-bɔɔ kíi-mi yii an mɔ. Niin ní m téetì takalda wun m bàà kàan kusaau, kaa jín tijinaaa, ditundi kaa ti bi m tɔ muee. Man nì m-bɔɔ foo nsan ki kùh ní ki kíh ki máafi digiñdi din ti gii ki nín ká Igbaam nimiin tilaalee. Ti yaa cutì Igbaam yaa céèh-tee, ní ú tükù-ti yii tí taa ti gítiñ, ama ku wúntèe ní tí bóntí kí nin gítí. Ti mee binimpoob tún ndabamu ki gii. Bikipilib yaa balfi Igbaam yii bí nyè ndaamaaa? ní ú bí yii bí taa nyè. Ti nyàab isan kɔkɔ pu kí bàà dátí Igbaam ama taa ɲún, kun puee Igbaam kaa sá usapɔɔn wun láfée, ní kaa gèhàn yalaa isan kɔkɔ pu.

Dalin kin Igbaam bí yii u là-tee, ní m du tiboti kòkò ki ñá m-baa ñaan ní ki fatì kusaau. M dɔ kusaau ní dipeel daa peetì. M béel ki kun anɔpoo ní ki bóntì asaatuun kòkò, kun puee nlandòkò kìn mbò. Kusaau ní m nyee ki cá ki mànti Igbaam pu. M-baa bóntì kucootiiu kòkò ní ki nakaan m kpinní kusaau pu. M baañ, ní m-baa bí yii:

“M-jipɔɔn, a-coobi pú-ti kinyòkò yii tí daá yòon ti-nimpuu.” Daá kpèè! Ñwiin kaa ti bà malaa. Ní ñwiin ñun ti làá fooñ ti-nimpuee daa bàn.

Daadal wiiñuee, kunyeeu, ti jín asaan ki dóòyee, ní bisapɔmbi cutii kpáfi ti-baakpil cindi kilamm, mbiyaamu nì binaacimpɔmbi mun kútì. Ní ukpil ubò lintì ti-nyòkɔpu. Ukpilee di kpòoti-ti tí taa já. Yii, ti yaa bàn, bi yaa kaa làá tii-ti unimpuee, tí taa foo diñuul kí sòòn kí yìnti nì ti-coobi. Di sá biba ceeyee, ni ñaañ ataa ñ bà saalaa, kaa láá ká uimpu. Bi yaa làá sàañ-nee ní bí bí-ni yii ní nin cá, foolee, ní ní búntí. Foolee, ní bí bí yii daapudalee, mìn ñma ní ubinaati ñ bí yii wún làá bóntí u-bisal.

Ama Igbaam ceeyee, taa ká digíndi, kun puee Igbaam ñà usapɔntaamu ní ki bóntì ki dóò. Bin làá foo Igbaamee nín bàn kunaakoou nyɔkɔpuee, ní ukpil ubɔ cúú Igbaam ñal ki kaakì, ní ki du-u ki ñúbìn ti mun kpiliu ñaan, ní ukpilee lintì, ní Igbaam nì bisapɔmbi páań, ní bi lee nlan ki gaa an tùm wàbbb, yii:

“Unimpucan kùn díneeee! Diyaa! Diyaa woooo!

Lì yii Aaaaa!... ìlì yii Aaaaa!... Oooooo!”

Baa láá sùtì, ní unimpucan naalib nì u-mambi lintì nyɔkɔpu, yii bi-maan gii, bí yànti ú ñùñfi. Niinee alaɱkpan foo dee, ní timbi sapɔmbi gà Igbaam naalib nì u-mambi ilan, ní bí mun gà alaɱkpan ki teentí. Ñkoosiim ní bi daa cáá unimpucan ki baań ní ukpil wun céeń-bee yúl kunaakoou nyɔkɔpu ki kaakì ki waatì, ní bi nín kó dicindi.

Dalin kin bi bɔɔ abaalee ní báà ñma ká Igbaam wunti nín jè̀m puee, kutuntuɲ nín nyáń Igbaamee ní u-wunti kɔkɔ tó akpalaajin. Igbaam lootì ní ki kíń amɔosi nì diyɔl ní u-poolib nì

u-nab gà ilan ki pàkà-u, yii tiwunnyaandi daan. An puee, kubeeu dal unimpucaan boon gaa nlan nee ní, yii:

“Igbaam, Igbaam, m-boonnyaan Igbaam,
A yaa ká Igbaam, u-nimiliŋ bí kii iŋmalbijaayee,
Ní dimoŋfal diin kii ukpiil yalee,
Ní u sá usapoonman, u-wunti sá tikuti kii ucaŋkpalimpóonee.

“Igbaam, laaaba kaa kó-mi kii u yaa láńee!
U-nyindi diba lee ní ki-see mbóm;
U-nyindee mun di ka kansikin,
An puee, u yaa pée láńee, díń ní man kpèé,
Ní an kó-mi kii u bàà sa man nimpuee,
Ní m-pòbil gbí mmòn ki soŋkì kii kibòkò moŋfalee.

“Igbaam neen bí kiwaai ní ki bàà làá nin cèeki yam.
U-biiji bí ñkuṅkumu ní, kii ñyukuuyaamuee,
U-kpiliṅ cìkifi kii akafabilee.”

M bí kpáafí nimbi bin kàan takalda nee yii, an yaa bòn ki yaa mán, ní taa súntímaan
bikpilib nín li puee, yii: “Kimotiidaan di tókóntí ditaṅkpál ní di bi”.

Igbaam cáá kunyaan̄ju, ama an kaa sá mín baba pu ní u-cal na àá u-beel nì u-cooja nì u-kpeejab nì u-kpeepiibi kòkò néen̄-u, ama an sá difan̄giil din u cáá, kaa fan̄kí ditundee. Igbaam s̄intīn̄. U-ba ní ki t̄i wun sá kamaa. An puee Igbaam biki kaa j̄ín falaa. Bibilooliibi kpákà u-biki pu n̄. Igbaam kaa cáá dicol, u yaa ñá tijinee u puñ bikipilib ní kí tin kpáan̄ mbiyaamu.

An puee bisap̄ombi nì binimpoobi ñ foo Igbaam lakasiu ní kí ká acadiin k̄i k̄al, an yaa sá f̄am isaa di làá ji-ni n̄ ni-nan̄ki ñ nya ticati, ní ni l̄i yii ni yaa kaa bàà m̄on̄ ticati an bàà s̄ó.

Ama nimbi bin ní diḡīndi diba yaa baañee, taa ȳotimaan ni-wunti, kun puee tiwan tin ní a bí nyàab̄, a-nimiliñ máñee, an bàlfi difan̄giil nì dip̄ōndi nì kim̄otii. An pu ní bikipilib bi yii: Aa j̄i kuwumbuku nì tilaal,

“Kub̄ontimantan̄ kaa w̄u” An puee, bàà ñma ñ ka dip̄obil tikòkò nì tikòkò poon kii Naabinee, ní kí ká unyaan ubò kii Igbaamee kí cáá.